

**ЗАПОРІЗЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ПМОІЛ

**КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА
ЛОГІСТИКИ**

«ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

**II Міжнародна науково-практична
конференція**

**09-11 лютого 2021 р.
м. Запоріжжя**

ПЕРСПЕКТИВИ ГОРІХОВОЇ ГАЛУЗІ ДЛЯ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО АГРОБІЗНЕСУ

Горіхоплідні культури є одним із найбільш перспективних видів економічної діяльності для розвитку в малих і середніх формах господарювання. В Україні, за даними аналізу державної статистичної інформації, під основними горіхоплідними насадженнями (волоський горіх, мигдаль, фундук, фісташка та інші) у 2019 р. усіма категоріями господарств у плодоносному віці було зайнято - 14,5 тис. га, з яких більша частина належить волоському горіху - 12,4 тис. га, або 85,5%. Фундук одна з найпопулярніших горіхоплідних рослин. Ядро фундука використовують у кондитерській та харчовій промисловості. Масло цієї культури має дуже приємний смак і застосовується у фармацевтичній промисловості, пилок суцвіть є першим весняним кормом для бджіл [1].

Багато людей люблять фундук, і не дивно, тому що ці горіхи надзвичайно смачні та корисні. Крім того, в умовах помірною клімату, де його вирощують на значних площах, він має невисоку ціну. Звичайно, фундук важко назвати дешевим продуктом, але він все-таки набагато доступніший за інші горіхові культури. У середньому в світі його споживають 0,12 кг на душу населення. Разом із тим ряд країн із переліку основних виробників (США, Китай, Іран, Італія, Чилі) основну масу зібраного врожаю спрямовують на внутрішній ринок. Причому Італія і Франція ще й додатково завозять щороку по 40-60 тис. тонн цих горіхів. Відтак, споживання фундука у вказаних країнах знаходиться на високому рівні і може слугувати за орієнтир для розвитку вітчизняного ринку. Наприклад, у Туреччині одна особа вживає 3,1 кг горіхів у рік, в Італії – 2,4 кг., у Франції – 0,7 кг/рік [2].

Обсяги світового ринку фундука продовжують зростати. Багато країн планують збільшити площі насаджень цього горіха. Середні ціни на світовому ринку останні роки стабільно високі (Рис. 1). Лушений горіх коштує у два рази вище ніж у шкарлупі, але для цього потрібно відповідне обладнання і додаткові витрати.

Вирощувати фундук дуже вигідно з наступних причин, його можна культивувати по всій території України, культура морозостійка, вимагає не кислих ґрунтів (рН – не менше 4,5) та чіткого дотримання відповідних технологій вирощування, переробки та зберігання. Товарне плодоношення саду пов'язане з досягненням беззбитковості виробництва й очікується на шостий рік вегетації за врожайності понад 1,0 т/га (рівень рентабельності витрат 3,5%). Протягом наступних 3-8 років продуктивність зросте до 2,0-2,5 т/га. Типова технологія передбачає утримання в належному стані ґрунту, підживлення рослин, захист від хвороб та шкідників, механізоване збирання врожаю та первинну доробку плодів. Усе це коштуватиме виробнику 92,0 тис. грн щороку за врожайності 2,5 т/га. Зауважимо, що найбільша частка віднесених на собівартість витрат

припадає на відновлення основних засобів (36,9%), вартість добрив і агрохімікатів (21,6), пального та електроенергії (19,1). За умов продажу фундука неочищеним за ціною 11,5 тис. грн за 1 т вищого товарного сорту та 10,1 тис. грн за 1 т першого товарного сорту дохід від реалізації одержаного врожаю буде на рівні 283,9 тис. грн з 1 га промислового саду. З урахуванням понесених витрат та сплати податків на умовах спрощеного режиму оподаткування (для сільськогосподарських виробників – 4 група) сума чистого прибутку становитиме 131,8 тис. грн, рівень рентабельності сягне 143,3%, а строк окупності інвестицій – 2,9 року [3].

Однак, стартові фінансові вкладення для входу в ринок будуть дуже істотні і однозначно будуть перевищувати суму в кілька мільйонів доларів. І кожен наступний учасник ринку за свою частку внутрішнього ринку буде інвестувати ще більш значну суму коштів. Правильний і економічно вірний підхід це кооперація на внутрішньому ринку і об'єднання навколо лідера дрібних і середніх виробників для поліпшення своїх продажів і відповідно збільшення частки на внутрішньому ринку [4-6].

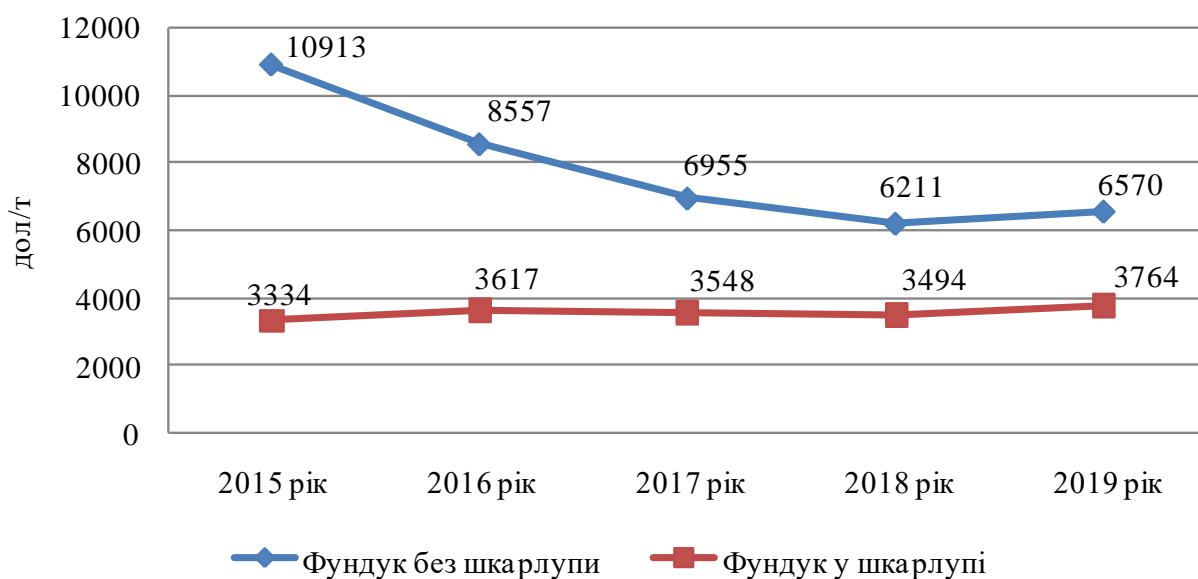

Рис. 1. Середні ціни на світовому ринку фундука, 2015-2019 рр. (дол/т)

Перші фундукові плантації в Україні лише закладаються. Українські фірми, що займаються імпортом, заготівлею та переробкою горіхів, готові купувати фундук у місцевих виробників. Фундук росте і плодоносить упродовж 40 років, урожайність його становить до 4 тонн з 1 га. Тож сад приносить господарствам гарантований дохід упродовж тривалого часу.

Слід зазначити, що у 2019 р. в Україні було закладено дві тисячі гектарів нових насаджень горіхів, з яких на фундук припало 1,039 тис. га, на волоський горіх – 0,961 тис. га. По завершенню року, згідно державної програми садівники отримали компенсації за посадковий матеріал - 119,8 млн грн за перше півріччя і 160,2 млн грн за друге півріччя.

Підводячи підсумки, можна стверджувати, що вирощувати фундук в Україні вигідно тому що, це висока врожайність, фінансова віддача, простота у

виращуванні та незначна конкуренція. Цей напрям агробізнесу вигідно й економічно доцільно розвивати як у малих та середніх господарствах, які традиційно займаються трудомісткими видами сільськогосподарської продукції, так і у великих аграрних підприємствах корпоративного типу.

Література

1. Ліщина звичайна. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Ліщина_звичайна
2. Сатіна Г. М., Мазур К. В. Основні проблеми та перспективи розвитку ринку фундука в Україні. Економіка АПК. 2019. № 11. С. 35 — 41.
3. Как заработать на выращивании фундука в Украине? URL: <https://orehovod.com/articles/607-kak-zarabotat-na-vyraschivanii-funduka-v-ukraine.html>
4. Boiko V. Determinants of development of small and medium enterprises in the region of Kherson [Electronic resource]. Agricultural and Resource Economics: International Scientific E& Journal. 2017. Vol. 3. No. 2, pp. 22—29. URL: <http://are&journal.com/are/article/view/101/99>
5. Boiko, V., Kwilinski, A., Misiuk, M., & Boiko, L. (2019). Competitive advantages of wholesale markets of agricultural products as a type of entrepreneurial activity: the experience of Ukraine and Poland. *Economic Annals-XXI*, 175(1-2), 68-72, doi:<https://doi.org/10.21003/ea.V175-12>
6. Бойко В.О., Бойко Л.О. Сучасні підходи до визначення поняття «конкурентоспроможність аграрних підприємств». *Фінансовий простір*. 2019. № 3(35). С. 23–31. DOI: [https://doi.org/10.18371/fp.3\(35\).2019.190153](https://doi.org/10.18371/fp.3(35).2019.190153)